



Opäť sú tu Vianoce a s nimi aj Nový rok. Možno si v duchu povzdychneme, že tento krásny čas trvá len krátko. Áno, je to tak. Žijeme v uponáhlanom svete, preto je potrebné trochu sa pozastaviť. Tu sa otvára priestor vyplniť tento čas s blízkymi okolo seba, zaspomínať si na detské časy pri vianočnom stromčeku a možno i prečítať si náš obecný spravodaj. Toto číslo vychádza po dlhej odmlke, nakoľko voľného času na písanie je stále menej a menej. Môžete sa ale dočítať o podaných projektoch, o uzneseniach obecného zastupiteľstva, nájdete tu článok o banskej železnicike Šafárka – Grétla, o histórii kostolika na Jerohute, desiaty diel Hnilčických análov, ale aj ďalšie zaujímavosti.

Prajem Vám všetkým krásne prežitie vianočných sviatkov a úspešný vstup do nového roku, všetko dobré, pevné zdravie, veľa Božieho požehnania a veľa osobných ako aj pracovných úspechov!

František Murgáč

Vážení spoluobčania,



s blížiacimi sa Vianocami nastáva čas otvárania ľudských srdiec a čas radosti, veselosti, lásky a mieru. Čas keď sa snažíme aspoň na malú chvíľu pristaviť a zaspomínať si na krásne chvíle prežité v tomto roku.

Mnohí z nás si isto spomenú aj na tie posledné sviatky, ako aj na svojich blízkych, ktorí sú niekde v zahraničí alebo už nie sú medzi nami. Teraz sa môžeme zamyslieť nad čarom a atmosférou vianočných sviatkov, pritom sa snažíme nezabudnúť na svojich blízkych a známych, aby v tomto krásnom čase nebol nikto sám.

Dovoľte mi preto, aby som všetkým spoluobčanom poprial príjemné sviatky, šťastie, pokoj v duši, lásku a pevné zdravie v rodinách. Zároveň Vám všetkým prajem, aby ste do Nového roka vykročili šťastnou nohou a s optimizmom. Iste nás postretnú krásne, ale i nepríjemné chvíle a okamihy, lebo aj tie patria k životu. Nezabudnime však na ľudskosť, toleranciu, vzájomnú pomoc a porozumenie.

Krásne a veselé sviatky a šťastlivý nový rok Vám praje Vladimír Fabian, starosta obce, a zamestnanci Obecného úradu v Hnilčíku.



Uznesenia obecného zastupiteľstva konaného 28. 3. 2017



Uznesenie č. 12-28/3-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie informáciu o plnení uznesení z I. zasadnutia OZ, konaného 27. 1. 2017 a II. zasadnutia OZ konaného dňa 9.2.2017.

Uznesenie č. 13-28/3-2017

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje vzájomnú výmenu bytov a to: p. Klimáš Jaroslav z 244/4 z jednoizbového do bytu p. Jána Tomajka 244/6 do dvojizbového.

Uznesenie č. 14-28/3-2017

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje uzatvorenie nájomnej zmluvy na byt 265/2 – Nájomné byty 8 b.j. II. pre: Georga Dimitrova, bytom Hnilčík – Bindt č. 32 od 1. 4. 2017 – 30. 6. 2018, v zmysle VZN č. 1/2015 o pravidlách pre nakladanie s nájomnými bytmi obce Hnilčík postavených a nadobudnutých s podporou štátu.

Uznesenie č. 15-28/3-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie ukončenie nájomnej zmluvy p. Reného Tobiáša s manželkou, 244/2 nájomné byty 8 b.j. od 1. 4. 2017.

Uznesenie č. 16-28/3-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie situáciu ohľadom členstva v OOCR Raj – Spiš a ukladá pozvať na najbližšie zasadnutie obecného zastupiteľstva p. Ing. Zuzanu Záborskú a podnikateľov z obce, aby podala obecnému zastupiteľstvu informácie o zámere a cieľoch OOCR Raj – Spiš.

Uznesenie č. 17-28/3-2017

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje odkúpenie pozemkových nehnuteľností parcely č. C KN 108/2 ako trvalý trávnatý porast v podiele 1/7 t.j. 45,86 m² a parcely č. C KN 344/2 ako zastavané plochy a nádvoria v podiele 1/7 t.j. 35,71 m² (cesta Roztoky) za 4 €/m² od p. Štefana Kačira, bytom Prakovce, v rámci vysporiadania vlastníckych vzťahov.

Uznesenie č. 18-28/3-2017

Obecné zastupiteľstvo **ruší** uznesenie č. 49-9/12-2017 v tomto znení: cenu za dodávku pitnej vody verejným vodovodom v obci Hnilčík pre rok 2017 takto:

- občania, chatári a chalupári – paušálny poplatok vo výške 10 €/osoba/vlastník/rok,
- občania, chatári a chalupári – vodomery vo výške 0,2647/m³,
- podnikatelia – vodomery vo výške 0,4817/m³

a fixná zložka faktúry vo výške 1 €/rok

a ukladá povinnosť pracovníčke obce oboznámiť s výškou poplatku všetkých odberateľov vody v zmysle zmluvy o dodávke vody z verejného vodovodu, článok IV, bod 4 **z dôvodu vydania nového potvrdenia o cene vody č. 0557/2017/V-PC zo strany Úradu pre reguláciu sieťových odvetví s platnosťou od 1. 1. 2017 do 31. 12. 2017.**

Nové uznesenie:

Obecné zastupiteľstvo v Hnilčíku **schvaľuje** cenu za dodávku pitnej vody verejným vodovodom v obci Hnilčík pre rok 2017 takto:

- občania, chatári a chalupári – paušálny poplatok vo výš-

ke 10 €/osoba/vlastník/rok,

- občania, chatári a chalupári – vodomery vo výške 0,295/m³,
 - podnikatelia – vodomery vo výške 0,5524 €/m³
- a ukladá povinnosť pracovníčke obce oboznámiť s výškou poplatku všetkých odberateľov vody v zmysle zmluvy o dodávke vody z verejného vodovodu, článok IV, bod 4.

Uznesenie č. 19-28/3-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie:

1. podanie žiadosti o dotáciu na opravu hasičských zbrojníc vo výške 30.000 € s 5% spoluúčasťou obce,
2. zvýšenie dotácie zo zákona pre DHZ obce Hnilčík – kategória „C“ na výšku 1.400 €,
3. podanie žiadosti na Ministerstvo financií SR, Bratislava, vo výške 11.700 € s 1.300 € spoluúčasťou obce,
4. možnosť podania žiadosti na kamerový systém.

Uznesenia obecného zastupiteľstva konaného 21. 4. 2017



Uznesenie č. 20-21/4-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie informáciu o plnení uznesení z III. zasadnutia OZ konaného 28. 3. 2017.

Uznesenie č. 21-21/4-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie:

- správu p. riaditeľky MŠ Hnilčík o zápise detí do MŠ Hnilčík pre školský rok 2017/2018- zápis detí bude od 2. 5. 2017 – 5. 5. 2017, oznámenie o zápise bolo zverejnené aj v obci Nálepko, predpokladaný počet zapísaných detí 12,
- žiadosť p. Kráľovej o prijatie dcéry Lucie do MŠ a ukladá p. Kráľovej doložiť všetky potrebné vyjadrenia od špeciálnych lekárov s odporúčením na umiestnenie dieťaťa v MŠ,
- zistiť možnosti prijatia asistenta do MŠ cestou ÚPSVaR alebo získaním finančných prostriedkov zo ŠR.

Uznesenie č. 22-21/4-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie informácie ohľadom členstva a činnosti OOCR Raj – Spiš, ktoré predniesla p. Ing. Zuzana Záborská a po prehodnotení všetkých podaných informácií neschvaľuje členstvo v tejto organizácii hlavne z dôvodu vysokého ročného členského príspevku.

Uznesenie č. 23-21/4-2017

Obecné zastupiteľstvo menuje **Lubomíra Kačira** za **zástupcu starostu obce**.

Uznesenie č. 24-21/4-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie výsadbu tují pri čističkách v počte 70 ks a ukladá osloviť všetkých možných dodávateľov na predloženie cenovej ponuky týkajúcej sa akcie: Oprava sociálneho zariadenia na OcÚ.

Uznesenie č. 25-21/4-2017

Obecné zastupiteľstvo ukladá zabezpečiť sprievodcovskú službu v Banskom múzeu Hnilčík na základe dohody mimo pracovného pomeru.

Uznesenie č. 26-21/4-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie odborné stanovisko

hlavného kontrolóra k Záverečnému účtu obce Hnilčík za rok 2016.

Uznesenie č. 27-21/4-2017

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje:

1. záverečný účet a celoročné hospodárenie bez výhrad,
2. použitie prebytku rozpočtového hospodárenia na tvorbu rezervného fondu vo výške 16.357,06 €.

Tvorba a použitie peňažných fondov konkrétne:

- a). počiatočný stav: 9.325,89 €
 - b). tvorba z prebytku rozpočtového hospodárenia za rok 2014: 16.357,06 €
 - c). konečný stav: 25.682,95 €
3. hospodársky výsledok – zisk za rok 2016 vo výške 14.751,81 € so sledovaním na účte 428 Ú 16 – Nevy-sporiadaný výsledok hospodárenia za r. 2016.

Uznesenie č. 28-21/4-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie Správu nezávislého audítora o overení účtovnej závierky k 31. 12. 2016 a Správu k ďalším požiadavkám zákonov a iných právnych predpisov.

Uznesenie č. 29-21/4-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie:

1. informáciu predsedu komisie na ochranu verejného záujmu pri výkone verejnej funkcie o preskúmaní majetkového priznania Vladimíra Fabiana, starostu obce za rok 2016,
2. konštatovanie komisie na ochranu verejného záujmu pri výkone verejnej funkcie, že Vladimír Fabian, starosta obce vo svojom Oznámení uviedol všetky potrebné informácie, ktoré sú pravdivé.

Uznesenie č. 30-21/4-2017

Obecné zastupiteľstvo ukladá preveriť výhody, nevýhody, chybovosť a celkovú prevádzku novej web stránky obce Hnilčík u doterajšieho dodávateľa.

Uznesenie č. 31-21/4-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie:

1. upozornenie na umiestnenie značiek Banský skanzen zo strany dopravného inšpektorátu Spišská Nová Ves, z dôvodu, že značky nespĺňajú zákonom stanovené požiadavky,
2. vykonanie komplexnej protipožiarnej kontroly (kontrola dokumentácie PO, evidencia hydrantov, kontrola hasiacich prístrojov) a nutnosť urobiť atest 6 hydrantov prostredníctvom firmy LIVONEC do 30. 6. 2017.

Uznesenia obecného zastupiteľstva konaného 16. 6. 2017



Uznesenie č. 32-16/6-2017

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje vyhlásenie výberového konania na obsadenie funkcie: riaditeľ (ka) MŠ Hnilčík s predpokladaným nástupom od 1. 9. 2017.

Uznesenie č. 33-16/6-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie podanie žiadosti na miesto asistenta učiteľa v Materskej škole Hnilčík z dôvodu prijatia dieťaťa so zdravotným znevýhodnením, prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová

Ves podľa § 54 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. na obdobie 9 mesiacov pri 5% spoluúčasti obce.

Uznesenie č. 34-16/6-2017

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje spôsob prevodu a prevod pozemkovej nehnuteľnosti a to E KN č. 96263 ako zastavané plochy a nádvoria vo výmere 23 m² v katastrálnom území obce Hnilčík za kúpnu cenu 92 € (slovom deväťdesiatdva eur) pre Jozefa Gerdu, bytom 052 01 Spišská Nová Ves, J. Wolker 2198/14, SR.

Plán riadnych zasadnutí obecného zastupiteľstva v Hnilčíku na rok 2018

1. zasadnutie	26. 1. 2018	piatok	17.00 hod.
2. zasadnutie	13. 4. 2018	piatok	17.00 hod.
3. zasadnutie	29. 6. 2018	piatok	17.00 hod.
4. zasadnutie	21. 9. 2018	piatok	17.00 hod.
5. zasadnutie	7. 12. 2018	piatok	17.00 hod.

V prípade potreby budú zvolané ďalšie riadne zasadnutia obecného zastupiteľstva. Miestom zasadnutia OZ je zasedačka v budove Obecného úradu v Hnilčíku.

Rozpočet obce Hnilčík na roky 2018, 2019 a 2020

SUMARIZÁCIA	Rozpočet 2018	Rozpočet 2019	Rozpočet 2020
Bežné príjmy	246 845,00	246 845,00	246 645,00
Kapitálové príjmy	1 000,00	1 000,00	1 000,00
Príjmové finančné operácie	7 000,00	7 000,00	7 000,00
Rozpočtové príjmy celkom	254 845,00	254 845,00	254 845,00
Bežné výdavky	229 645,00	229 645,00	225 645,00
Kapitálové výdavky	7 000,00	7 000,00	7 000,00
Výdavkové finančné operácie	18 200,00	18 200,00	18 200,00
Rozpočtové výdavky celkom	254 845,00	254 845,00	254 845,00
Bežný rozpočet	17 200,00	17 200,00	17 200,00
Kapitálový rozpočet	-6 000,00	-6 000,00	-6 000,00
Finančné operácie	-11 200,00	-11 200,00	-11 200,00
CELKOM	0,00	0,00	0,00

Zoznam podaných projektov

Obec, priebežne podľa vychádzajúcich výziev podala na príslušné inštitúcie po spracovaní potrebnej projektovej dokumentácie s potrebnými prílohami nasledovné projekty:

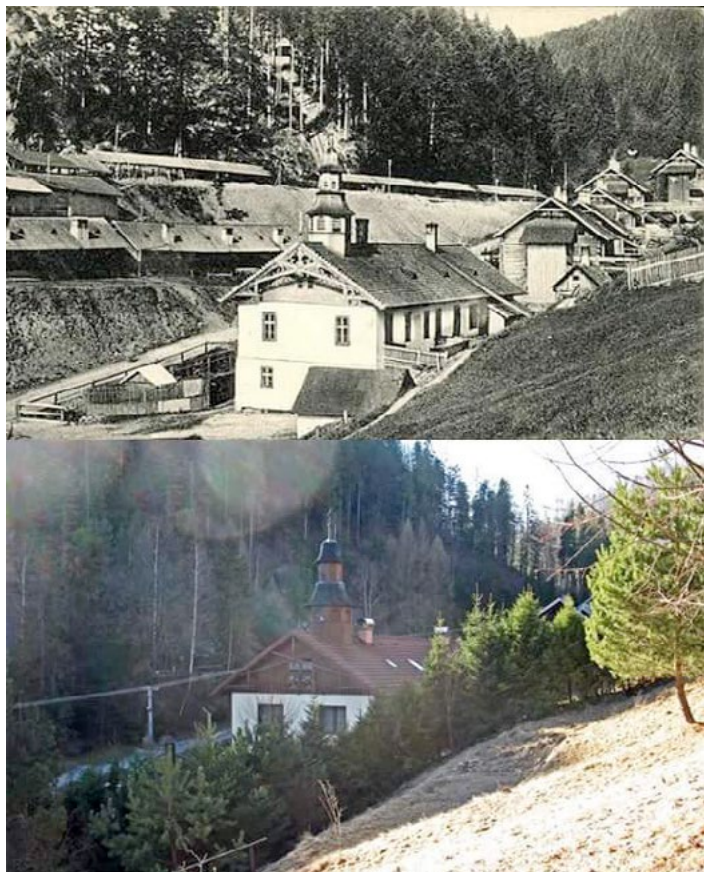
1. PRV 2014 – 2020 (výzva 7.5) Oprava obecnej budovy (MŠ) 33 599 €
2. MF SR Oprava sociálnych zariadení (OcÚ, KD) 13 000 €
3. MV SR Prevencia kriminality – kamerový systém na ochranu obecného majetku (4 lokality) 27 721 €
4. MV SR Obnova Hasičskej zbrojnice 37 695 €
5. PRV 2017 – 2020 (výzva 7.4) Oprava KD (sála, javisko, klub, nové vykurovanie a pod.) 148 562 €

Do konca roka 2017 by malo byť rozhodnuté o pridelení finančných prostriedkov projektov uvedených v bodoch 1 až 4, projekt uvedený v bode 5, niekedy v II. polroku 2018.

Vladimír Fabian, starosta obce

Včera a dnes

Pripravil: Milan Majerčák



*Banská klopáčka – Roztoky
cca rok 1908 vs 19. 3. 2017*



*Mraznica
80-te roky minulého storočia vs 19. 3. 2017*

Návšteva z Masarykovej univerzity v Brne

V apríli tohto roku navštívili našu obec študenti a doktorandi Ústavu geologických vied Prírodovedeckej fakulty Masarykovej univerzity v Brne. Cieľom ich návštevy bolo oboznámiť sa s geologickou stavbou okolia našej obce, jej baníckou históriou a najmä návšteva nášho banského skanzenu. Na úvod svojho pobytu si vypočuli prednášku Ing. Jančuru k uvedenej problematike a neskôr si s veľkým záujmom prezreli expozíciu banského múzea. Na záver pobytu si prezreli podzemné priestory štôľne Ľudmila v Roztokách a vďaka ochote pána Focka aj historickú štôľňu Karol na Bindte.

Táto návšteva je pre nás dôkazom, že banský skanzen v našej obci si získava stále väčšiu popularitu nielen u laickej verejnosti, ale aj v odborných kruhoch.

Ján Černík



SÚŤAŽ

Pripravil som si pre vás opäť súťaž. Tentokrát chcem, aby ste napísali, v ktorej časti Hnilčíka sa nachádza táto budova a na čo slúžila. Teda aký význam spĺňala v čase svojej slávy. Svoje odpovede môžete poslať na e-mail: hnilcik.spravodaj@gmail.com.

Duchovný život vo farnosti - Filiálny kostolík Narodenia Panny Márie

Tento filiálny kostolík Narodenia Panny Márie bol kedysi (1830) len zvonnicou vystavenou z dreva. Zvon v nej vážil 98 libier a obec si ho zadovážila roku 1829. Zvonica sa postupne zmenila na drevenú kaplnku s obrazom Narodenia Panny Márie. V roku 1886, keď prebral farnosť František Ja-



nuszek, spomína v jednej svojej správe i celkom novú kaplnku v Jerohute. Okrem iného hovorí, že drevená konštrukcia kaplnky dostáva výraznejšiu, ucelenejšiu a úhladnejšiu podobu a tvárnosť z kameňa a tehál. Spišský biskup Jozef Császka daroval kaplnke i kalich s celým príslušenstvom.

V roku 1930 začína vyrastať nový filiálny kostolík. Pozemok potrebný pre rozšírenie stavby starej murovanej kaplnky z minulého storočia daruje obec Závadka, na ktorej pozemku stojí kostolíček. Podarúnok pozemku bol uskutočnený len ústnym dohovorom bez akéhokoľvek písomného dokladu. Stavba stála 77.400 Kč a dozorom na stavbe bol poverený kostolník Michal Oravec. Hlavný oltár v kostolíku so sochou Panny Márie je dielom umeleckého rezbára Františka Repčíka zo Spišskej Novej Vsi. Dva bočné oltáriky boli zadovážené neskôršie a sú zasvätené sv. Jozefovi, ochrancovi Cirkvi a sv. Terezke Ježiškovej. Maľbu kostolíka previedol Jozef Petrik zo Spišskej Novej Vsi za 17.000,- Kčs. Keď bolo

dielo dokončené, nový kostolík posvätil miestny duchovný Andrej Jablonský v októbri roku 1930. Od roku 1930 sa konali bohoslužby len občas (keď bol v obci pohreb spojený so svätou omšou). Okolo roku 1940 museli veriaci z Jerohuty a Bindtu chodiť na sv. omše do farského kostola v dedine aj napriek tomu, že žili priamo pri kostolíku, napríklad priamo pri Jerohute. V tom čase ešte platili ustanovenia Kódexu kánonického práva z roku 1917, podľa ktorých mohol kňaz slúžiť iba jednu sv. omšu denne. Administrátor hnilčickej farnosti Jozef Sáréný chcel veriacim zo vzdialených lokalít



uľahčiť dlhú a namáhavú cestu do kostola na hornom konci Hnilčíka, preto požiadal v roku 1942 biskupský úrad v Spišskej Kapitule o súhlas k binácii počas nediel a výročných sviatkov. Biskupský úrad však túto žiadosť zamietol.

V novembri 1944 sa nástupca J. Sáréného František Hadri Drevenický pokúsil obnoviť žiadosť svojho predchodcu s tým, že bude chodiť do Jerohuty pešo. Biskupstvo dňa 17. novembra 1944 povolilo raz mesačne sv. omšu v kostolíku Narodenia Panny Márie v Jerohute. Biskupský úrad ale trval na tom, že v tento deň musí byť sv. omša aj v hnilčíckom kostole. Túto výsadu binácie František Hadri Drevenický dostal len pre svoju osobu. Odvtedy veriaci z Jerohuty chodievali do svojho kostolíka, ktorý si svojpomocne postavili v ťažkých vojnových časoch.

František Murgáč

Zdroj: (<http://rkc.levoca.sk/kaplani.html>
<http://www.obcehnalcik.sk/-cirkev>)

Súťaž „NAJ mesto a obec Slovenska 2017“



NAJ mesto a obec
SLOVENSKA 2017

Túto súťaž organizoval celoslovenský informačný portál www.slovakregion.sk a naša obec obsadila i vďaka vášmu hlasovaniu krásne 33. miesto. Súťaž prebiehala od 01.04.2017 do 31.10.2017 a je organizovaná už niekoľko rokov. Hnilčík si oproti minulému roku polepšil o 35 miest. Najkrajšou obcou sa stal Halíč, najkrajším mestom Liptovský Mikuláš. Pripomeniem, že Hnilčík dosiahol zatiaľ svoje najlepšie umiestnenie. Tento rok sa do súťaže zapojilo celkovo 2785 obcí Slovenska. Naša obec patrí medzi „naj“ obce aj vďaka vedeniu našej obce, ale hlavne vďaka samotným obyvateľom.

Doterajšie umiestnenia obce Hnilčík: 2012 = 2777.



miesto, 2013 = 1402. miesto, 2014 = 2100. miesto, 2015 = 92. miesto, 2016 = 68. miesto, 2017 = 33. miesto.

Umiestnenia našich susedov: 137. = Mlynky, 298. = Závadka, 299. = Dedinky, 351. = Nálepko.

František Murgáč

Vlci na Hnilčíku?

Čo poviete? Sú to vlci, alebo nie sú? Webkamera nášho lyžiarskeho centra zachytila tieto zábery v sobotu 9. 12. 2017 na obed.

Dávne povesti o tom, ako vlčie svorky napádali a vyzabíjali celé dediny, alebo rozprávky ako Červená čiapočka alebo Zlý vlk či tri prasiatka vstúpajú každému dieťaťu pocit, že vlk je krvilačný a voči človeku agresívny. Vlk je v skutočnosti veľmi plachý a človeka sa bojí.

Vo vlčej svorke je istá hierarchia od alfy po omegu. Alfa pár má mláďatá a vedie svorku, žerie prvý a ostatní jedinci sú mu podriadení. Ďalej nasledujú ostatní dospelí jedinci a mláďatá. Na svorke vlkov je dosť zaujímavé, že vlci svoje mláďatá musia vyhodiť zo svorky. Mláďatá potom musia vytvoriť novú. Keď vlci lovia, vždy počkajú, kým sa obeť unaví, až potom zaútočia

František Murgáč (zdroj: wikipédia, web kamera SCM)



ZIMNÝ PRECHOD
Grajnár-Košiarňy briežok
už 8. ročník pre nadšencov
pešo bežko skialp snežno ľado pohybu
Účastnícky poplatok 6 €
zabezpečenie DACO FAJNE, nezabudni CG BO ŽIMA
odchod autoBUSu na Štefana
utorok 26.12. 2017 o 8:00 h
od Domu Kultúry

organizátor: Paľo Becarik
e-mail: p.becarik@becarik.sk
facebook: www.facebook.com/Becarik.Palo


Penzión**
Banská Klopáčka
Ďakujeme všetkým našim priaznivcom, klientom, hosťom, ktorí s nami strávili pekné chvíle v roku 2017, za podporu a prajeme veľa krásnych chvíľ v príjemnej atmosfére Vianoc, mnoho osobných i pracovných úspechov v novom roku 2018.
*majitelia Penziónu**Banskej Klopáčky*

SILVESTROVSKÝ VÝSTUP

na skalnú vyhliadku a kamennú dedinu

Pozývame všetkých dňa 31. 12. 2017 na silvestrovský výstup na novovybudovanú skalnú vyhliadku a kamennú dedinu. Zraz: o 10.00 hod. pri Banskej Klopáčke Roztoky Hnilčík.

Novovybudovaná skalná vyhliadka s kamennou osadou

V rámci športového areálu Grajnár, za pomoci Lesov mesta Spišská Nová Ves, rodiny Poprockých – majiteľov Penziónu** Banská klopáčka, rodiny Smoradovej z Hnilčíka a profesionálneho značkára Ing. Ernesta



Rusnák, sa vybudovala skalná vyhliadka s kamennou osadou na Hliníkoch. Výchádzka je nenáročná, ale veľmi príjemná s nádhernými výhľadmi nielen na Vysoké Tatry, Spišský hrad, Levočské pohorie, ale i na mesto Spišská Nová Ves a okolité obce okresov Spišská Nová Ves, Levoča a Poprad.

Začiatok značenia je pri autobusovej zastávke Zajac Hnilčík a pokračuje smerom na Roztoky, okolo penziónu Banskej klopáčky, až na križovatku Grajnár – Hliníky.

Zámer sprístupnenia skalných vyhliadok a kamenných útvarov chceme v nasledujúcich rokoch rozširovať a našim zámerom je i vybudovať atraktívnu „malú feratu“.

Mgr. Janka Poprocká



Banská železnička Grétla – Šafárka

Túto málo známu banskú železničku vybudovala Hornoslíezska účastinná spoločnosť pre železničné potreby vo Friedenshütte, ktorá vlastnila aj závod v Roztokách a bane na Grétli. Keďže železnička Roztoky – Markušovce bola taktiež majetkom tejto spoločnosti, tak sa rozhodla, že postaví malú železničku s konštrukciou od grételskej štôlne Anton po vrstevniciach severného svahu Trubačovca až po sedlo Šafárka, aby tak zabezpečila dopravu rúd z tejto odľahlej oblasti.

Vznik malej banskej železničky sa datuje pravdepodobne do roku 1902. Jej celková dĺžka bola 2 750 m, z toho 1 680 m viedlo povrchom ako úzkorozchodná železnica. Zvyšnú časť tvorili koľaje v štôlni Anton. Neskôr bola od sedla Šafárka postavená vyše stometrová úklonná zväžňa vedúca do úpravne pri medzistancii roztockej železnice.

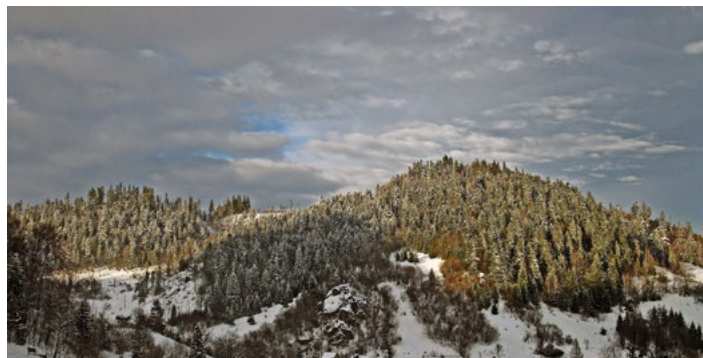
Trať Grétla – Šafárka mala rozchod koľají len 465 mm a spočiatku do roku 1910 bola na konštrukciu pohon (na Grétli boli maštiny pre kone). V roku 1910 sa prešlo na výkonnejšiu motorovú trakciu a bola zakúpená benzínová lokomotíva Deutz, ktorá prevzala prevoz rudy na železničke. Neskôr k nej pribudlo ešte zopár motorových lokomotív od firiem Oberursel, Deutz či Langen & Wolf.

Pri štôlni Anton sa podľa plánu z roku 1922 nachádzali tieto budovy: kováčska a opravárenská dielňa, stajňa pre kone, sklad, príručná budova, robotnícka ubytovňa a barák, remíza benzínových lokomotív a vyčítacia sieň (ľudovo felezcimra), v ktorej sa zisťovala prítomnosť baníkov a vydávali pokyny. Uvádza sa, že pri štôlni Anton bola aj budova kan-

ŠTEFANSKÁ KARAOKE SHOW

26. 12. 2017, Motorest pod krížom, 18.00

HUDBA – TANEC – ZÁBAVA



celárie s kopačkou. Pri zväžni od štôlne Ladislav bol vybudovaný byt pre cezpoľných baníkov (krám). Všetky budovy boli postavené z dreva, kováčska dielňa bola údajne hrazdennej konštrukcie.

Po druhej svetovej vojne sa v súvislosti s obmedzením ťažby v lokalite Grétla a presunutím hlavnej ťažby do Novej štôlne povrchové zariadenia na Grétli začali pomaly likvidovať. Benzínové lokomotívy boli odstavené v rokoch 1947–48. Ešte v roku 1952 sa pred štôľňou Anton nachádzalo viacero budov a existovali aj dopravné zariadenia. Demontáž železničky a zväžne prebehla v rokoch 1950–1956 v rámci likvidácie bane Grétla. V rokoch 1957–1958 boli v areáli bane Grétla zlikvidované všetky budovy okrem ubytovne robotníkov, štôľňa Anton bola zavalená v roku 1968.

Dnes môžeme trasu tejto pozoruhodnej železničky obdivovať ako pekne zachovanú lesnú cestu. Zo zväžne na Šafárke sa dodnes zachovala drevená budova hornej stanice (na fotke), kde bola umiestnená brzda a vráto.

Nabudúce: Človek v Hnilčíku v 19./20. storočí – Baník

Text a foto: Lukáš Patera



Sviatosť birmovania na Hnilčíku

V máji tohto roku sa v našej obci konala sviatosť birmovania alebo ináč povedané sviatosť zoslania Ducha Svätého, počas ktorej podľa náuky katolíckej cirkvi zostupuje na adeptov prijatia Duch Svätý. Birmovanie je jednou zo siedmich sviatosti katolíckej, pravoslávnej a anglikánskej cirkvi.



Pripravil: František Murgáč, foto: Danka Smoradová



Polnočná svätá omša
24. decembra 2017
o 24.00 hod.
vo Farskom kostole Hnilčík



NOVÁ PUBLIKÁCIA
MARIÁNA JANČURU

HNILČÍK
SPRIEVODCA TAJOMSTVAMI PODZEMIA



KOŠICKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

Vydané s finančnou podporou
Košického samosprávneho kraja



Vydané s finančnou
podporou obce Hnilčík

Knihu si môžete objednať na adrese Občianskeho združenia Hnilčík pre prítomnosť, pre budúcnosť – 053 32 Hnilčík 38 (Obecný úrad), alebo zakúpiť v múzejnej expozícii Banského skanzenu Hnilčík.

Futbalový turnaj o pohár starostu obce Hnilčik

V sobotu 22. júla sa konal v poradí už tretí turnaj o pohár starostu obce Hnilčik. Tento rok sa ho zúčastnili tieto tímy: domáci Hnilčik, Odorín, Teplička a rezerva Rudnians. Už vopred bolo zrejmé, že po doterajších víťazoch – Jamník (2015), Mníšek nad Hnilcom (2016) – spoznáme nového víťaza tohto krásneho pohára. Obhajcovia trojfe z Mníška sa vopred ospravedlnili svoju neúčast kvôli oslavám v ich obci. Víťazom sa stali hráči Odorína, domáci futbalisti obsadili tretie miesto. Pred zápasmi sa konali aj súťaže pre deti. Mládež si tak mohla zasúťažovať v behu a kopaní lopty na bránu. Úspech mala aj bohatá tombola, v ktorej bolo až 17 hodnotných cien.

Najlepším strelcom turnaja sa stal s piatimi gólmi domáci Ivo Vikartovský. Konečné poradie: 1. Odorín 2. Teplička 3. Hnilčik 4. Rudňany „B“

František Murgáč



Hnilčické blesky

Za účasti 14 družstiev sa v auguste uskutočnil štafetový beh Spišiakov. Zastúpenie na ňom mali aj „Hnilčické blesky“ v zostave: Matej Kačír, Vladka Kačirová, Ján Murgáč, František Murgáč a Michal Šimko. Bežalo sa na okružoch v dĺžke 2200 a 1000 m. Naše 5-členné družstvo obsadilo celkovo 9. miesto. Utvorený bol aj nový traťový rekord.

František Murgáč



Murgačovci behajú spolu

V októbri som absolvoval svoj druhý polmaratón. Na Medzinárodnom maratóne mieru v Košiciach som na 21 km trati s časom 1:39:05 obsadil 357. miesto spomedzi 2500 mužov. Svoj rekord z Prahy sa mi podarilo zlepšiť o 6 minút.

Celý rok prebiehala aj Spišská bežecká liga, kde ide nielen o čas, ale aj o body. Tento rok sa okrem mňa pripojil aj Ján Murgáč a Miško Šimko. Do ligy sa zapojilo 46 bežcov z okresu Spišská Nová Ves. Celkové umiestnenia: 16. miesto – František Murgáč, 30. miesto – Ján Murgáč, 31. miesto – Michal Šimko.

František Murgáč



Motorest Pod krížom, Hnilčik

**STOLNOTENISOVÝ
TURNAJ**

**3€
štartovné**

Záujemcovia sa môžu hlásiť
na tel. číslo 0903 380 605 do 27. 12. 2017

28. 12. 2017 o 10⁰⁰

Plnofarebnú verziu občasníka si môžete pozrieť aj na internetových stránkach obce <http://www.obcehnalcik.sk/-obecny-spravodaj>

HNILČÍCKE ANÁLY 10

Vznik veľkých banských závodov

Ešte v polovici 19. storočia sa Hnilčík podobal iným dedinám v južnom baníckom Spiši – boli tu početné drobné bane ťažiacie železnú a medenú rudu a domčeky baníkov roztrúsené po hlavnom údolí Železného potoka, Zimnej doliny a Roztockého potoka. Život prostých ľudí sa veľmi nelíšil od toho pred sto rokmi, možno sa o trochu lepšie a inak obliekali a v baniach, kam chodievala väčšina chlapov za živobytím, sa lepšie zarábalo. Vládli tu však storočiami ustálené pomery so všeobecnou zaostalosťou a chudobou. Nik vtedy ešte netušil, že v nasledujúcich 25 rokoch sa tento archaický svet úplne zmení a že malá dedinka Hnilčík, respektíve jej ešte menej známe miestne časti Roztoky, Grétla a Bindt sa stanú pojmami v celej Rakúsko-Uhorskej monarchii vo sférach veľkopriemyslu a výroby železa a ocele. A že sem, do pozabudnutých zalesnených kútov, zavíta veľký vyspelý svet priemyselnej revolúcie.

Roztoky, Bindt, ale aj Poráč, Rudňany, Mlynky či Žakarovce totiž mali v okolí tých kopcov v podzemí uschovanú ešte veľkú zásobu železnej rudy. Železo – to bol základný kov dynamicky sa rozmáhajúceho veľkopriemyslu. Zo železa boli stroje, továrne, železnice, mosty a veľkostatky. Železo v tejto ére civilizácie bolo vzácnosťou, ako storočia uprednostňovaná meď. A železo bolo v monarchii málo. Významné ložiská železnej rudy boli práve na Spiši.

Hnilčícke ložiská sideritu získali veľkokapitalistické spoločnosti, vlastniace na Morave, alebo v Sliezsku uhlie, huty a železiarne. V našich končinách potom vybudovali moderné banské závody s vyspelými baňami, pražiarnami rudy a sprístupnili ich železničkami.

Ale všimnime si dôležité dátumy tohto obdobia. Už v roku **1854** začali sa v hnilčíckych kopcoch vykonávať intenzívne úspešné i neúspešné kutacie (čiže prieskumné) práce. V Bindte i mimo neho ich robila Banská spoločnosť arcikniežaťa Albrechta. Na základe získaných údajov si spoločnosť v Bindte odkúpila prevažnú časť banských polí od súkromných ťažiarstiev, predtým tu ťažiacich v malom medenú rudu a v prieskumných aktivitách v iných častiach Hnilčíka nepokračovala. V roku **1856** už boli žilné ložiská v Bindte natoľko presledované a pripravené, že sa mohlo začať s dobývaním, a množstvo vydobytej rudy pokrylo vsádzkovú kapacitu pražiarnie v Liptovskom Hrádku. Ruda sa na Liptov na spracovanie vozila povozmi alebo splavovala na pltiach.

V 70. a 80. rokoch firma vybudovala v Bindte na území, predtým rozdrobenom do drobných baní s početnými štôľňami, jednotný otvárkový banský systém s koľajovou dopravou. V roku **1870** postavili v Bindte prvú pražiareň železných rúd. V rokoch **1872 – 1873** bola vybudovaná úzkokoľajná železnica Bindt – Markušovce s dĺžkou 6,8 km, prepojená so štátnou, tiež v tom čase vybudovanou železnicou Košice – Bohumín. Pre zamestnancov spoločnosť vybudovala obytnú kolóniu a náborom získala robotníkov z rôznych oblastí Slovenska. V roku **1871** sa začala výstavba školy v Bindte (vyučovanie sa tu začalo 1. 1. 1874, škola bola určená pre deti zamestnancov). Aj rokoch **1878 – 1880** pokračovala spoločnosť vo výstavbe sociálneho zabezpečenia pre svojich zamestnancov – dala postaviť ďalšie drevené bytové domčeky pre robotníkov a úradníkov, prevádzkových budovy (dielne, úpravňu rudy, kancelárie) a ľudovú školu pre zamestnancov závodu. Medzitým sa razili banské chodby, hlbili šachty, pripravovali sa rudné bloky na dobývanie a budovali sa dopravné trate.

Podobným procesom prešlo aj baníctvo v Roztokách. Aj tu sa dobre informované bansko-hutnícke veľkospoločnosti snažili zmocniť ešte bohatých zásob železnej rudy. Najprv



Rakúsko-uhorská vysokopecná spoločnosť, po nej Vítkovické banské ťažiarstvo a potom od roku **1892** pruská firma Hornosliezskej účastinárskej spoločnosti pre železničné potreby, Huta priateľstva. Aj v tomto prípade bola vybudovaná veľkolepá banská železnička spájajúca Roztoky a Markušovce. Mnoho peňazí sa minulo na razenie podzemných chodieb, na vybudovanie pod-

zemných dopravných tratí, lanovky, úpravnice rudy na roztočkom Štacione a pražiarnie v Markušovciach. Aj v Roztokách vznikla kolónia banských bytových domov, škola a budovy správy závodu.

Tento vývoj poznačili aj nepriaznivé okolnosti, keď v rokoch **1880 – 1890** došlo k veľkému odlivu ľudí za americkým snom a v čase formovania moderných závodov banské spoločnosti zápasili s nedostatkom zamestnancov. Organizovali sa preto náboje a stavy zamestnancov sa stabilizovali naverbovanými baníkmi z Liptova, Oravy, či z iných spišských oblastí.

V roku **1895** bolo zriadené zdravotné banské stredisko na Bindte, spoločné pre Bindt a Roztoky. Lekárske ošetrovanie sa poskytovalo bezplatne členom nemocenskej pokladne (ľudovo *krankenka*) a ich rodinným príslušníkom. O rok neskôr v roku **1896** v Roztokách spišský biskup Párfy založil Banskú rímsko-katolícku ľudovú školu, financovanú Hornosliezskou účastinárskou spoločnosťou.

Marián Jančura

Básnické okienko

Teší ma, že básnické vlohy pani Cecílie tentokrát môžeme doplniť aj o tvorbu nášho rodáka Mariana Servátka. Aj vďaka týmto krásnym básničkám je náš obecný spravodaj pestrejší.

Vežove hodziny

Našmu okresnému mestu
patra chvali prevelike,
vynovili šicko čo bulo stare,
budze v nim skoro jak v Amerike.

Podzme chvalic šických do jedného:
pracovníkoch úradu mestského,
že bars dobre dali spravic
stredek mesta okresného.

Aj tote hodziny na koscelnej veži,
čo ukazujú jak chytro nám čas beží,
bars šumne nám hrajú.
Stroj vykumštovali a prišrubovali dnuka
a on hraje furt či padá sneh, dišč,
ba aj keď vieter fuka.

Pital še mi ftoška,
čom tote hodziny tak vysoko hore?
No ta to budze asi preto,
že keď sceme znac kelo hodzin,
by sme nestali v šore.

Zastavme še na chvíľu,
keď hodziny bije,
šednime ku fontane do parku
a sluchajme tote šumné melodie.

Cecília Fabinyová

Mame

Najkrajší kvet sveta,
Mama Tebe patrí,
vďaka Ti za život
a srdce plné lásky.

Bozkám Ťa na čelo,
od vrások zbradené,
úctu vzdávam rukám,
pre mňa sú zrobené.

Bože žehnaj bytie,
mamičkám v starobe,
odpláť im ich lásku,
v hocakej podobe

Cecília Fabinyová

Esesmeska písaná jemu

Daj, Pane, nech sa tak stane,
nech sme trochu lepší,
nie veľmi, iba trošku,
prosím.
Veď ty všetko môžeš.
Tak si vezmi našu vôľu.
Daj nám svoju, Pane.
Toľkí ťa o to denne prosíme.
Veď aj ty chceš, aby sme boli lepší.
Nevieme to bez teba.
Ale priznaj si, Pane,
mal by si nám pomáhať.
Nám, hriešnikom.
My ťa potrebujeme, nie tí svätí.

Zvykli sme ťa prosiť,
aj na kolenách.
Viem, že o to nestojí.
Ale ako byť lepší bez teba, Pane?
Jeden tvoj svätý mi raz povedal,
že netreba ťa prosiť, iba ďakovať,
že ty vieš, čo máš robiť.
Rob teda, Pane,
niečo s nami.
Buď s nami.
Neodíď, prosím,
lebo nás môžeš stratiť.
Navždy.
Tak ako my denne teba strácame.

Preto ťa prosím:
vezmi nám našu vôľu,
daj nám kúsok svojej.
Patri nám to,
veď sme tvoje dielo,
Pane.

Mosty

Budovať mosty sa chlapec podujal,
základom mosta je ľudská tvár.

Privliekol chlapec mnoho skál.
Postretal ľudí, to bol jeho dar.

Mosty – dialóg medzi brehmi,
pod nimi rieka – sútok našich snáh.

Marián Servátka

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

ŽIVOTNÉ JUBILEÁ OSLÁVILI

*Nech každý deň je pre Vás slávnostný
a úsmev nevymizne z pier Vašich radostný.
Zdravie nech Vám slúži ešte dlhé roky,
šťastné nech sú všetky Vaše ďalšie kroky.
Všetko len to najlepšie k Vášmu jubileu!*



**Mária
Leitnerová**
75 rokov



**Margita
Kleinová**
85 rokov



**Jozef
Paulík**
70 rokov

Alžbeta Probierová 75 rokov

NARODILI SA

Emma Chocholíková
29. 4. 2017



Fabián Filip
6. 6. 2017



Matej Tomajko
12. 8. 2017



MANŽELSTVO UZAVRELI

Manželstvo je podľa mnohých rozbúrený prístav, pre lásku a pre nezhody, býva v ňom dosť miesta. Tak nehľadajte jeden na druhom vady, s láskou žiť a veriť si – to sú predpoklady, že láska Vaša vytrvá a pôvab svoj si zachová, nezmenší ju všednosť dní a nezničia ju starosti.



20. 5. 2017.
**Ivana Pfeferová
a Peter Závacký**



7. 7. 2017
**Janka Bakošová
a Dušan Jančura**



9. 9. 2017
**Romana Valkošáková
a Matej Murgáč**



9. 9. 2017
**Jarmila Korbová
a Lukáš Štefaňák**

OPUSTILI NÁS

Som nesmierne rád, že prvýkrát odkedy sa venujem obecnému spravodaju je táto časť prázdna. A to vychádza náš občasník po viac ako polroku. Nech nám malé deti pribúdajú, nech sa zaľúbení sobášia a naša dedinka nech sa naďalej rozvíja!

František Murgáč a Dominika Novotťová

Máme nový náučný chodník

V Hnilčíku pribudol nový náučný chodník. Nadväzuje na už vybudované tri trasy náučných chodníkov. Nová trasa C je vybudovaná v hornom Hnilčíku a pozostáva zo 7 náučných tabúl. Chodník postavili členovia Občianskeho združenia Hnilčík pre prítomnosť, pre budúcnosť s pomocou obce Hnilčík a občanov obce Hnilčík – poďakovanie si zaslúžia Maroš Novotta, Roman Dula, Dušan Sedlák, Peter Dimitrov, Dušan Fabiny, a František Roth.

Marián Jančura